

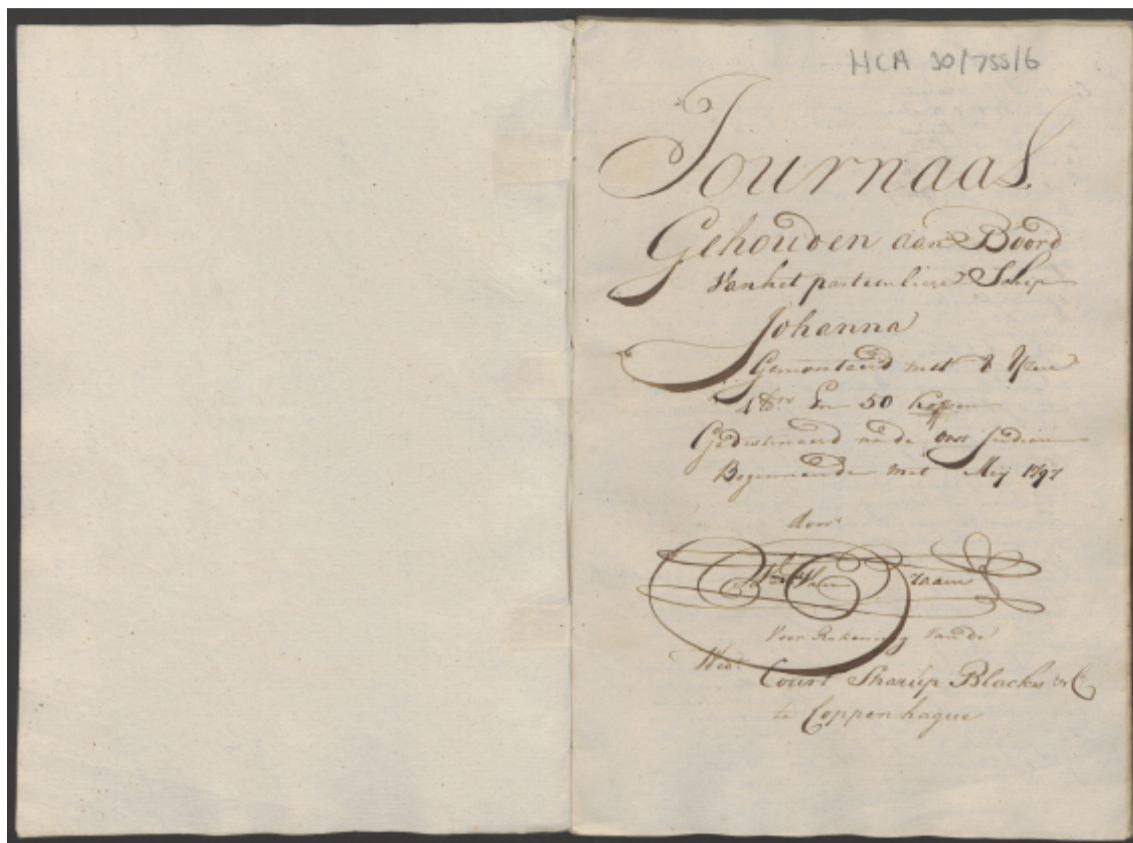
Huygens ING zet ruim 140.000 scans online

Dutch Prize Papers geven uniek inkijkje in leven in de 17e en 18e eeuw

Duizenden Nederlandse brieven werden door Britse kapers buitgemaakt tussen 1652 en 1815. De buit is onlangs door het Huygens ING gedigitaliseerd en als Dutch Prize Papers online beschikbaar gesteld.

Mathilde Jansen

De originele documenten lagen in het archief van het Londense High Court of Admiralty. De collectie bestaat onder andere uit scheepsjournalen, ladingoverzichten, rekeningen, plantagelijsten en onderzochtingen van bemanningsleden. Ongeveer een kwart van de totale collectie is afkomstig van Nederlandse schepen. De Dutch Prize Papers bevat zo'n 38.000 zakelijke en particuliere brieven. Deze zijn afkomstig uit alle lagen van de bevolking en geven daardoor een uniek inkijkje in het alledaagse leven in de zeventiende en achttiende eeuw. De meeste brieven hebben hun bestemming overigens nooit bereikt. De collectie bevat naast papieren erfgoed ook diverse textielstalen en

Titelblad van het scheepsjournaal van het Schip de Johanna, (HCA 30/755/6), kan worden geraadpleegd in de nieuwe VRE. Credits: Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis

zelfs enkele sieraden. Door hun grote variëteit zijn de Prize Papers zeer geschikt voor verschillende typen onderzoek naar bijvoorbeeld ontwikkelingen in taal en dialect, handel, materiële cultuur en sociale relaties.

De buitgemaakte documenten en objecten geven niet alleen een beeld van de Nederlandse scheepvaart en handel in de zeventiende en achttiende eeuw, maar ook van het leven van opvarenden en hun thuisfront.

In de collectie kan bijvoorbeeld gezocht worden op naam van de kapitein, op de scheepsnaam en op de datum van de kaping.

Jelle van Lottum (Huygens ING) gebruikte de Prize Papers bijvoorbeeld

voor zijn onderzoek naar de migratie van zeelieden. "Buitenlandse zeelieden speelden een cruciale rol in de Nederlandse economie. Door de Prize Papers als onderzoeksbron te raadplegen, weten we dat de meerderheid van de bemanning op Nederlandse schepen uit het buitenland kwam."

Virtual Research

Om al het materiaal nog toegankelijker te maken voor onderzoekers en geïnteresseerden, heeft het Huygens ING een subsidie ontvangen voor de ontwikkeling van een *Virtual Research Environment* (VRE) van de Samenwerkende Maritieme Fondsen. Samen met de afdeling Digitale Infrastructuur van het KNAW Humanities Cluster wordt deze VRE ontwikkeld. Op de VRE kunnen bezoekers elk document tot in detail bekijken. Ook biedt de VRE een vrije *text search* op basis van automatische handschriftherkenning (HTR - *Handwritten Text Recognition*) en automatische herkenning van gedrukte tekst (OCR - *Optical Character Recognition*). Zowel de HTR als de OCR zijn nog in ontwikkeling en worden de komende jaren verbeterd.

prizepapers.huygens.knaw.nl

Voorbeeld van gebruik van de ODISSEI Secure Supercomputer

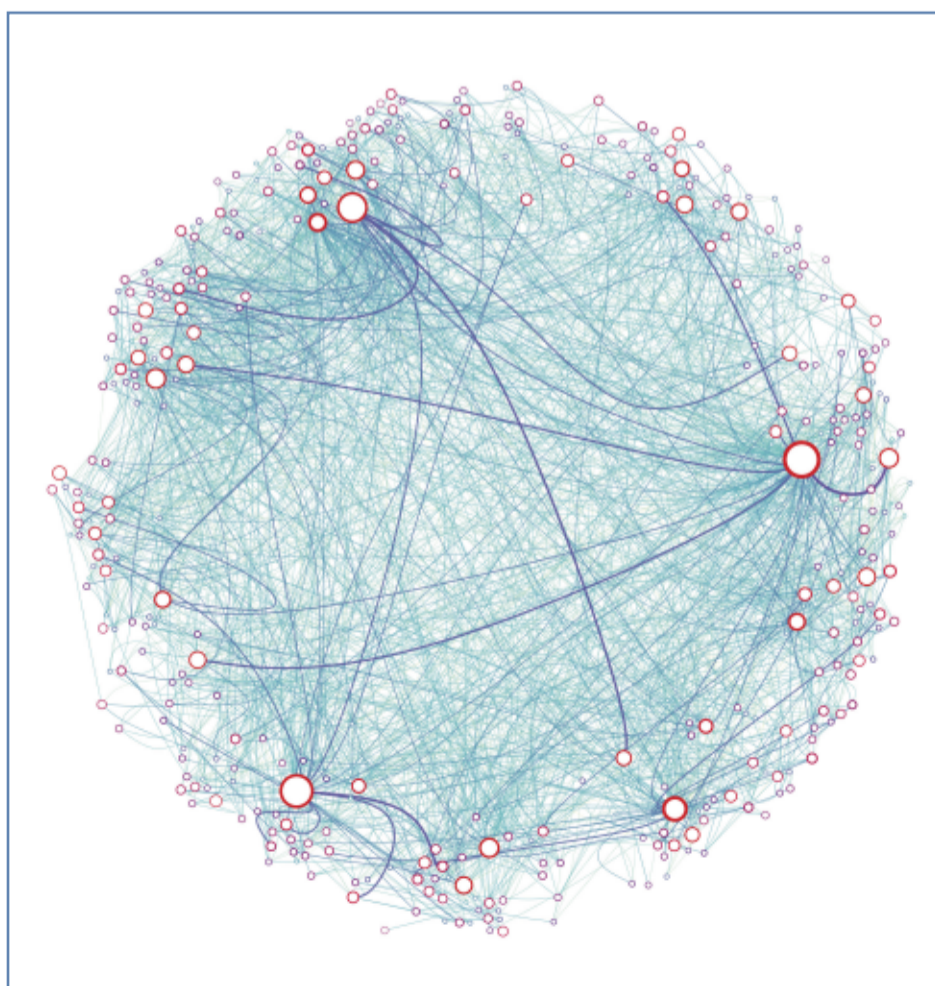
Sociale netwerkanalyse met 1 miljard links

Marjolijn Das, Edwin de Jonge en Jan van der Laan doen met behulp van de ODISSEI Secure Supercomputer onderzoek naar sociale netwerken van inwoners in Nederland. Evi de Cock

Van iedereen die in Nederland staat ingeschreven, heeft het CBS data beschikbaar. Uit deze data kunnen familiebanden, collegiale banden en relaties via school en buurt afgeleid worden die tezamen een netwerk vormen. Het resultaat is een omvangrijke, complexe dataset met een schat aan (geanonimiseerde) informatie, klaar voor vervolgonderzoek. De analyses vergen state-of-the-art technische voorzieningen. De ODISSEI Secure Super Computer (OSSC) biedt deze mogelijkheid met behulp van de high-performance computer van SURFsara.

Segregatie-index

Eén onderzoek richt zich op segregatie, hiervoor worden segregatie-indicatoren per persoon afgeleid. "Hierbij zijn 17 miljoen (geanonimiseerde) inwoners van Nederland met elkaar verbonden met 1 miljard links. De afbeelding toont een voorbeeld van dergelijke links: de intensiteit van eerste-orde familieconnecties tussen verschillende gemeenten in Nederland. Voor het uitrekenen van de segregatie-index op persoonsniveau was een computer met 250 GB aan werkgeheugen nodig.

Het netwerk verbindt (de lijnen) ouders, kinderen, broers en zussen die in verschillende gemeenten woonden in 2014 (de knopen). Het is slechts een voorbeeld van de schat aan informatie in een netwerk. Bron: CBS, bewerking door ODISSEI

De OSSC biedt deze rekenkracht en voldoende geheugen, en ook een veilige omgeving voor het analyseren van potentieel privacygevoelige data," aldus Edwin de Jonge (CBS).

Marjolijn Das (CBS, Erasmus Universiteit en LDE Centre for BOLD Cities): "Eén van onze vragen is hoe segregatie zich door de tijd ontwikkelt: neemt die toe of af in Nederland? Dit longitudinale aspect van sociale netwerkanalyses is niet eerder onderzocht op een dergelijk grote schaal. Een volgende vraag kan zijn hoe segregatie op persoonlijk niveau samenhangt met individuele kenmerken van personen, zoals maatschappelijk succes."

Vervolgonderzoek

De Jonge: "We hebben verschillende plannen voor vervolgonderzoek. We willen de segregatie-index verfijnen. Ook willen we één of meerdere van die indexen gebruiken voor het detecteren van netwerkcommunities en kijken naar de dynamiek van het netwerk: hoe verandert de *social fabric* van Nederland?"

Op dit moment maken meerdere onderzoeken gebruik van de OSSC. Na succesvolle afronding zal de OSSC verder worden opgeschaald en opengesteld voor de bredere onderzoeksgemeenschap.

odissei-data.nl/nl/odissei-secure-supercomputer